

ТЕМА № 1

ВСТУП ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У МЕНЕДЖМЕНТІ

Мета заняття: визначити поняття інформація, властивості інформації та її роль у суспільно-економічному житті сучасної людини, усвідомити роль системного підходу та інформаційних систем в організації управління, класифікувати інформаційні ресурси та технології.

Знати: визначення понять «інформація», «ресурс», «інформаційний ресурс» та «технологія»; місце та вплив інформаційних систем у сучасних умовах розвитку підприємств.

Вміти: пояснювати роль інформаційних систем в управлінні сучасними організаціями, визначати необхідні ресурси для функціонування інформаційної системи, розрізняти поняття «інформаційна система», «інформаційна технологія» та «економічна інформаційна система».

ПИТАННЯ ДО ТЕМИ

1. Поняття «інформація» та «інформаційний ресурс»
2. Роль інформаційних систем в управлінні сучасними організаціями
3. Ресурси і технології інформаційних систем

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Вивчаючи сутність інформаційних систем, необхідно виходити з того, що

інформація – це відомості про навколишній світ (об'єкти, явища, події, процеси тощо), які зменшують ступінь існуючої невизначеності, неповноти знань, відчужені від їх творця і які стали повідомленнями (вираженими певною мовою у вигляді знаків, у тому числі й записаними на матеріальному носії), які можна відтворювати шляхом передачі людьми усним, письмовим або іншим способом (за допомогою умовних сигналів, технічних та обчислювальних засобів і т. ін.).

У зв'язку з цим технологія опрацювання інформації намагається використовувати найширший спектр технічних засобів і, передусім, комп'ютерну техніку та цифрові електронні засоби комунікації. На їх основі створюються обчислювальні системи і мережі не лише для накопичення, збереження та перетворення інформації, а й для максимального наближення термінальних пристроїв до робочого місця фахівця або керівника, який приймає рішення.

Сучасні інформаційні системи (ІС) виникли і функціонують завдяки таким технічним досягненням:

- швидкодіючим та містким засобам збереження інформації (жорсткі та лазерні диски, флеш-пам'ять);
- цифровим засобам зв'язку, які не накладають суттєвих обмежень на відстань та час (глобальні комп'ютерні мережі);
- апаратним та програмним засобам автоматизованої опрацювання інформації (вибірка, сортування, подання в потрібній формі).

Відповідність до визначення, наведеного у Державному Стандарті України (ДСТУ) **інформаційна система** - це система, яка організовує накопичення і маніпулювання інформацією щодо конкретної проблемної сфери

Інформаційний ресурс – будь-яка сутність (електронна чи інша), яка спроможна передавати чи підтримувати (зберігати) інтелектуальну інформацію або знання; наприклад, книга, лист, картина, скульптура, база даних.

Інформаційний ресурс – це одиниця інформації, яка є унікально іменованою сукупністю даних, структурованих у вигляді іменованих атрибутів.

2. При вивченні даного питання студенти повинні розуміти, що з долученням України до світової економічної системи прискорились процеси впровадження в усі сфери соціально-економічного життя суспільства останніх досягнень інформатизації.

Інформатизація – це сукупність взаємопов'язаних правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних та виробничих процесів, які спрямовані на задоволення інформаційних потреб окремих громадян і суспільства в цілому і які використовують для цього сучасні інформаційні технології та інформаційні системи.

Інформатизація у сфері управління економічними процесами ставить собі за мету підвищення продуктивності праці працівників за рахунок зниження співвідношення "затрати/обсяги виробництва". Для цього вона вимагає підвищення кваліфікації та професійної грамотності зайнятих управлінською діяльністю фахівців.

Залежно від рівня менеджменту (оперативний, тактичний, стратегічний) менеджеру доводиться приймати управлінські рішення в умовах різного ступеня невизначеності. При цьому часто доводиться вирішувати завдання на зразок "що, якщо ...?". Використання досягнень інформаційних технологій дозволяє змоделювати результати прийняття різних варіантів управлінських рішень та вибрати оптимальне рішення. У цьому полягає одна з головних переваг інформаційних технологій над методом спроб і помилок при управлінні лише на основі досвіду.

Однак спектр впливу ІС менеджменту на діяльність підприємства значно ширший. Зокрема, використання ІС дозволяє менеджерам різних рівнів:

- використовувати єдиний інформаційний простір;
- ширше застосовувати математичні методи в економіці;
- узгоджувати економічні процедури з рекомендаціями світової спільноти.

Вивчаючи дане питання, необхідно звернути увагу на те, що інформаційні системи і технології дають можливість оптимізувати і раціоналізувати управлінські функції за рахунок застосування сучасних засобів отримання, опрацювання та передавання інформації. Комп'ютери і

програмне забезпечення - це лише інструменти, але самостійно продукувати потрібну для організації інформацію вони не можуть. Щоб свідомо використовувати сучасні інформаційні технології, потрібно передусім розуміти проблеми, для розв'язання яких вони були створені, знати їх архітектуру та організаційні процеси, що забезпечують їх функціонування. Менеджерам в умовах сьогодення необхідно поєднувати комп'ютерну грамотність з розумінням управлінських, організаційних та економічних процесів.

3. Вивчаючи дане питання, студенти повинні знати, що для функціонування ІС потрібні різні види ресурсів, основними з яких є апаратні, програмні, інформаційні і людські. Не слід, однак, забувати і про фінансові ресурси, необхідні для належного функціонування ІС.

До апаратних ресурсів, як відомо, відносяться комп'ютери, периферійні пристрої, мережеве та комунікаційне обладнання.

Людським ресурсами ІС є користувачі, адміністратор та технічний обслуговуючий персонал.

Інформаційними ресурсами ІС є та частина інформаційних ресурсів підприємства, яка використовується інформаційною системою.

Джерелами формування інформаційних ресурсів підприємства є його внутрішнє і зовнішнє середовище. Інформація внутрішнього середовища відображає фінансово-господарський стан підприємства. Інформація зовнішнього середовища відображає відносини підприємства із зовнішніми економічними, соціальними і політичними структурами.

Опрацювання інформації внутрішнього середовища здійснюється зазвичай за допомогою стандартних формалізованих процедур. Опрацювання інформації зовнішнього середовища часто вимагає нестандартних процедур, оскільки вона є неточною, неповною та має імовірнісний характер.

При вивченні даного питання необхідно звернути увагу на те, що програмні ресурси є засобом реалізації в ІС тих чи інших **інформаційних технологій (ІТ)**, яка визначається **як система методів і засобів збирання, передавання, накопичення, опрацювання, зберігання, подання та використання інформації.**

Базовим складовими інформаційних технологій є:

- технічне забезпечення для збирання, передавання, опрацювання, збереження і представлення даних;
- системне і прикладне програмне забезпечення;
- інформаційні послуги і телекомунікації.

Основною метою ІТ є отримання необхідної інформації відповідної якості на заданому носії.

Інформаційні технології можуть бути реалізовані або в автоматизованому (не паперовому), або в традиційному (паперовому) вигляді.

Грунтовно в межах даного питання слід дати визначення **економічної інформаційної системи як сукупності зовнішніх і внутрішніх потоків прямого і зворотного зв'язку економічного об'єкта, методів, засобів та**

менеджерів різних рівнів, які беруть участь у процесі опрацювання інформації та прийняття управлінських рішень